

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

METODICKÝ LIST

k DUM 08 . pdf ze šablony 2_šablona_automatizační_technika_II
02 tematický okruh sady: pohony automatických linek

Téma DUM: Test

Anotace:	Digitální učební materiál slouží k výuce pohonů automatických linek v předmětu mechanizace a automatizace. DUM 08 je určen pro ověření znalostí žáků při řešení pohonu automatických linek metodou testu. Žáci se rozdělí do dvou skupin, čas vyměřený na testování je 40 minut součástí metodického listu je správné řešení testu.
Autor:	Ing. Dundr Miroslav, SPŠ a VOŠ Kladno
Datum vytvoření DUM:	Říjen 2012
Klíčová slova:	Elektrický pohon Pneumatický pohon, prvky řízení pneumatických motorů Hydraulický pohon, prvky řízení hydraulických motorů Tlakové ventily, škrťací ventily, rozvaděče
Jazyk:	čeština
Druh učebního materiálu:	Digitální učební materiál – test
Stupeň a typ vzdělávání:	střední odborné vzdělávání
Ročník:	1. oboru 26-41-M/01 Elektrotechnika ŠVP Automatizační technika
Typická délka použití:	1 hodina
Očekávaný výstup:	Žák otestuje svoje vědomosti ze zadané problematiky
Speciální vzdělávací potřeby	není určen žákům se specifickými vzdělávacími potřebami

test – pohony automatických linek – správné řešení

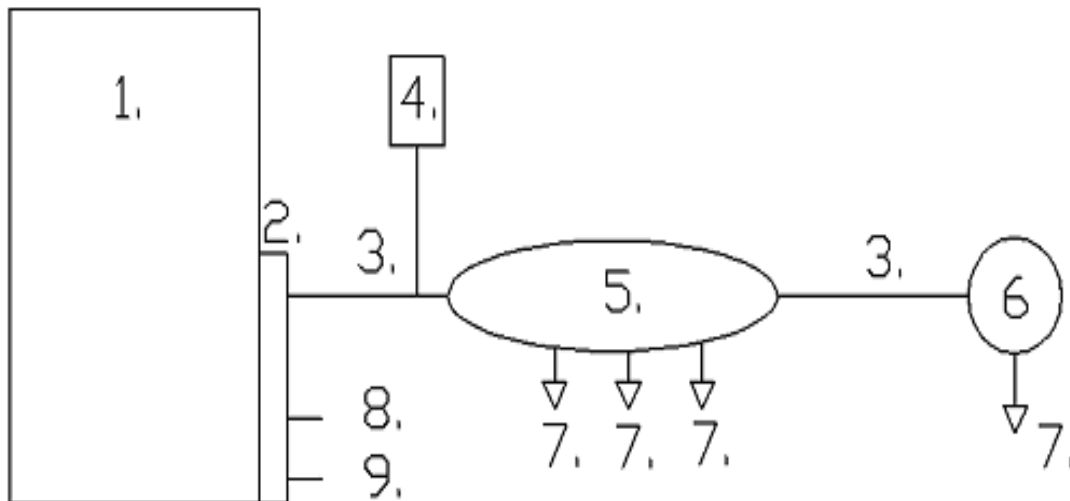
Skupina A

Jméno:.....

Třída.....

Zadání:

1. Popište blokové schéma pneumatického mechanismu

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Řešení:

1. Kompresor nebo kompresorová stanice

= generátor stlačeného vzduchu = převodník mechanické energie elektromotoru na tlakovou energii vzduchu.

2. Rozvodová kostka

= možnost připojení tlakového potrubí nebo tlakových hadic, které rozvádějí vzduch na jednotlivé linky

3. Tlakové potrubí nebo hadice pro přívod na linku

4. Úpravna vzduchu

Upravuje vlastnosti vzduchu, tak aby byl vhodný pro průmyslové využití

Zjednodušené schéma jednotky pro úpravnu vzduchu

5. Řídící prvky:

slouží pro regulaci parametrů pohonů

rozdělení: prvky řízení výkonu = tlakové ventily

prvky řízení směru pohonu = rozvodové ventily

prvky řízení polohy (zastavení) = rozváděcí ventily

prvky řízení rychlosti = škrtící ventily

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

6. Pneumatické pohony

pohánějí mechanismy strojů = převodník tlakové energie vzduchu na mechanickou energii mechanismu.

7. Tlumiče

snižují hlučnost pneumatických mechanismů a odstraňují olej ze vzduchu

8. Tlakové potrubí nebo hadice pro přívod na linku 2

9. Tlakové potrubí nebo hadice pro přívod na linku 3

2. Definujte výhody, nevýhody a použití hydraulických mechanismů

Řešení:

Výhody hydraulických mechanismů:

1. Dosažení velmi vysokých výkonů při malých rozměrech prvků
2. Přesné řízení a regulace
3. Zaručená aretace
4. Klidný a tichý chod
5. Rovnoměrné řízení průtoku (regulace rychlosti)
6. Bezproblémový rozběh i při velké zátěži
7. Olej je prakticky ideální (nestlačitelný) = přesné zastavení
8. Možnost práce ve výbušném prostředí
9. Vysoká životnost

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Nevýhody hydraulických mechanismů:

1. Vysoké pořizovací a provozní náklady
2. Čistota a hygiena provozu (možnost úniků oleje, mastnota – problémy v provozech náročných na čistotu (potravinářství, elektronika.....))
3. Ekologie
4. Citlivost na nečistoty – nutnost výměny oleje a filtrů
5. Velké namáhání hadic a potrubí (tlakem)
6. Viskozita oleje je závislá na teplotě – v některých případech nutnost výměníků tepla
7. Vhodný pouze pro menší rychlosti
8. Bezpečnost – nutnost pojistných ventilů

Použití:

Pohony strojů, průmyslových robotů a manipulátorů, lisů, zvedáků, jeřábů atd.

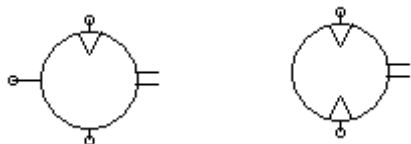
3. Rozdělení a značky pneumatických motorů

Řešení:

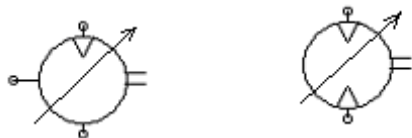
Rozdělení pneumatických motorů:

1. podle regulace průtoku

a) neregulační

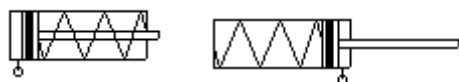
b) regulační

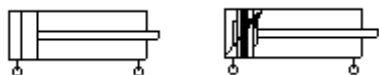
2. podle pohybu

a) přímočarý pohyb = písty

- jednočinný

- dvojčinný

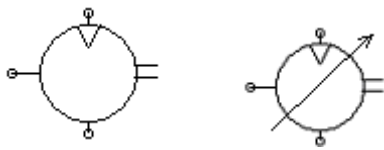

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

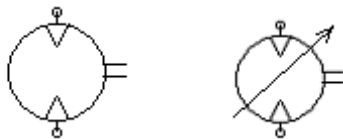
b) rotační pohyb = lamelové a lopatkové pohony a pneumatické motory

značky rotačních pneumatických motorů

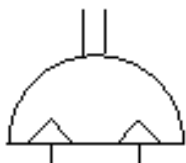
- jednosměrný

- obousměrný

c) kývavý pohyb

3. Speciální pohony

- membránové

- měchové

- fluidní svaly

- tandemové

- bez pístitnicové

- vícepolohové

4. Prvky řízení směru pohybu pneumatických motorů

a) – princip řízení

b) – rozdělení + značky

Řešení:

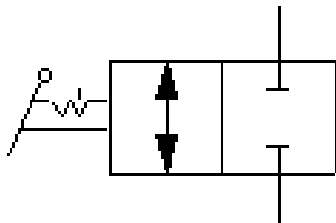
a) – princip řízení

Směr pohybu závisí na rozvodu vzduchu = rozváděcí ventily

b) – rozdělení + značky

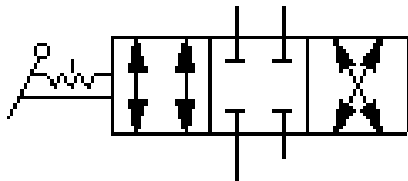
a) podle počtu poloh = počet oken ve značce

- dvoupolohové

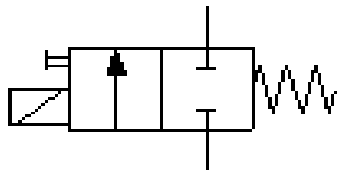
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- třípolohové

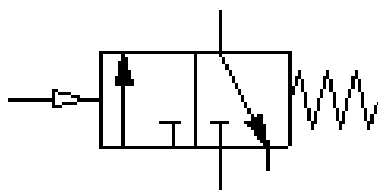

b) podle počtu cest = součet počtu vstupů a výstupů v jednom okně

- dvoucestné

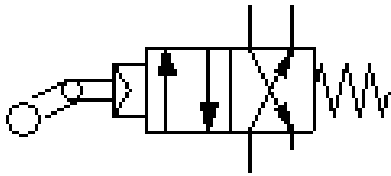

- třicestné

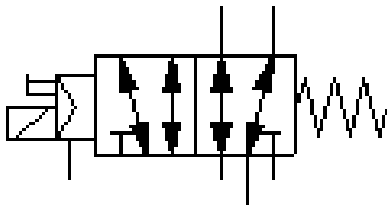

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- čtyřcestné

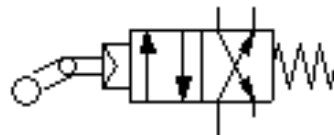
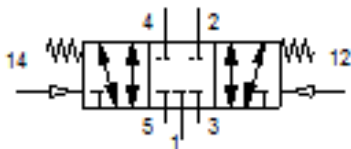

- pěticestné

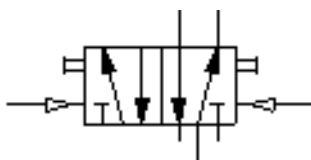
c) podle počtu stabilních poloh

- monostabilní – mají pouze jednu stabilní polohu, mají vždy alespoň jednu pružinu, která nastavuje stabilní polohu.

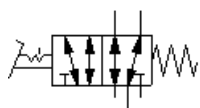
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- bistabilní – mají dva stabilní stavy, nemají žádnou pružinu

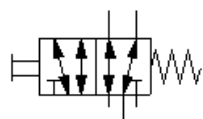

d) podle způsobu ovládnání

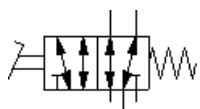
- ručně

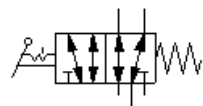
pedálem s aretací

tlačítkem

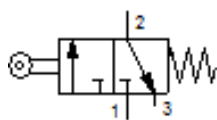

pedálem bez aretace

pákou s aretací

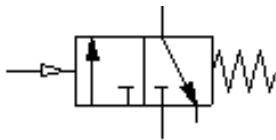
- mechanicky

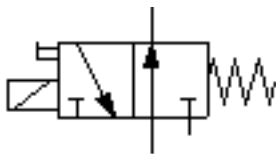
kladkou a pružinou

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- vzduchem

- elektromagnetem

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

test – pohony automatických linek

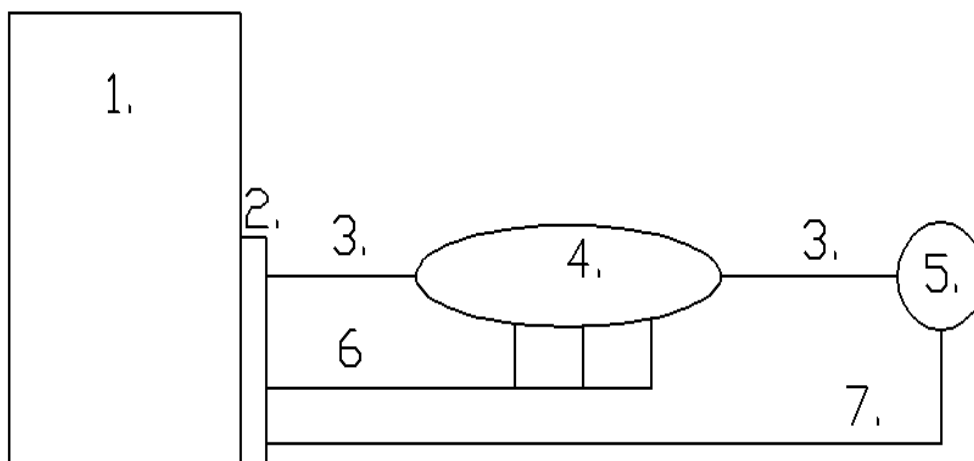
Skupina B

Jméno:.....

Třída:.....

Zadání:

1. Popište blokové schéma hydraulického mechanismu

1. Hydroagregát

součástí hydroagregátu je nádrž, elektromotor, hydrogenerátor, sací potrubí, filtry, akumulátor, výměník tepla a přepouštěcí ventil.

hydrogenerátor = převodník mechanické energie elektromotoru na tlakovou energii hydraulického oleje.

2. Rozvodová kostka

= možnost připojení tlakových hadic, které rozvádějí vzduch k jednotlivým pohonům

3. Tlakové hadice pro přívod k motoru 1

4. Řídící prvky:

slouží pro regulaci parametrů pohonů

rozdělení: prvky řízení výkonu = tlakové ventily

prvky řízení směru pohonu = rozvodové ventily

prvky řízení polohy (zastavení) = rozvodové ventily

prvky řízení rychlosti = škrťací ventily

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

5. Hydraulické motory

pohánějí mechanismy strojů = převodník tlakové energie oleje na mechanickou energii mechanismu.

6. Svodové hadice

7. Odpadní hadice

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

2. Definujte výhody, nevýhody a použití pneumatických mechanismů

Řešení:

Výhody pneumatických mechanismů:

1. Cena a dostupnost vzduchu
2. Snadná doprava (hadice, potrubí)
3. Rychlost vzduchu (rychlost řídicích signálů, vysoká produktivita práce)
4. Vzduch, který předal svoji energii, mohu odvádět přes tlumič do ovzduší (menší množství hadic než u hydraulických mechanismů)
5. Jednou kompresorovou stanicí mohu pohánět všechny provozy v podniku
6. Stlačený vzduch mohu využívat i jinak (lakování, chlazení, ofuk...)
7. Je nevýbušný – může pracovat ve výbušném prostředí (doly)
8. Hygiena a čistota práce
9. Ekologie
10. Není citlivý na změnu teplot
11. Nízké pořizovací náklady

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Nevýhody pneumatických mechanismů:

1. Stlačitelnost vzduchu (problémy s přesným zastavením a aretací)
2. Pneumatické mechanismy jsou ekonomicky použitelné pouze pro určité výkony (malé až střední)
3. Možnost zalomení hadic (ztráta výkonu)
4. Vysoká hlučnost (nutnost použití tlumičů)
5. V případě maznice problémy z ekologií (olej částečně odstraňuje tlumič)
6. Nutnost úpravy vzduchu: odstranění vlhkosti a nečistot

správné nastavení provozních tlaků

7. Pokud vzduch není správně upraven, vykazují pneumatické mechanismy vysokou poruchovost

Použití:

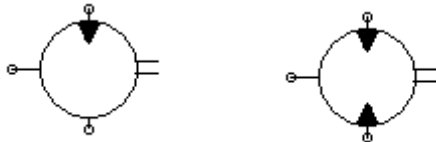
Velice časté zejména jako pohon na výrobních, montážních a balících linkách ve strojírenském, elektronickém, potravinářském a chemickém průmyslu. Dále v lakovnách a na šachtách.

3. Rozdělení a značky hydraulických motorů

Řešení:

1. podle regulace průtoku

a) neregulační

b) regulační

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

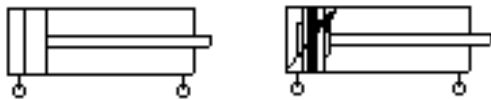
2. podle pohybu

a) přímočarý pohyb = písty

- jednočinný

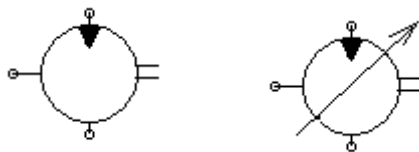

- dvojčinný

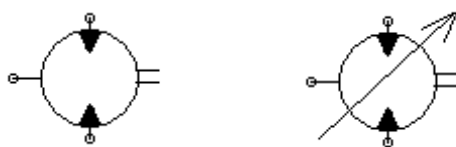

b) rotační pohyb

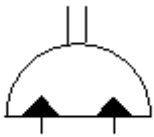
- jednosměrný

- obousměrný

c) kývavý pohyb

4. Prvky řízení výkonu a rychlosti pohybu pneumatických motorů

- a) – princip řízení
- b) – rozdělení + značky

Řešení:

- a) – princip řízení

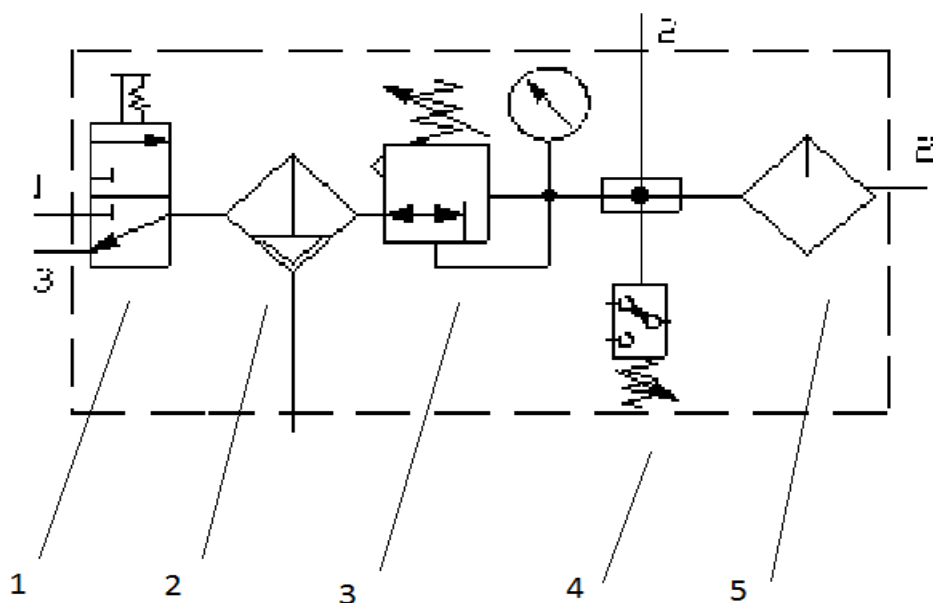
Výkon závisí na tlaku vzduchu = tlakové ventily

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

b) – rozdělení + značky

a) Přepouštěcí ventil – funkce: nastavuje maximální provozní tlak v obvodu je součástí jednotky úpravny vzduchu

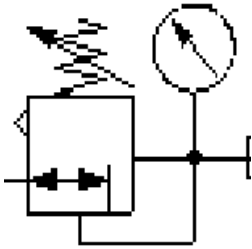
Jednotka pro úpravu vzduchu:

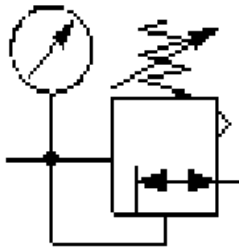
1. Spínací ventil
2. Filtr
3. Přepouštěcí ventil s manometrem
4. Rozdělovací modul
5. Maznice

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

b) Redukční ventil – funkce snižuje tlak v obvodu, může sloužit pro stupňovité řízení výkonu pneumatických motorů

c) Pojistný ventil – funkce pojišťuje pneumatické prvky proti přetížení

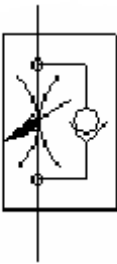

a) – princip řízení

rychlost pohybu závisí na průtoku vzduchu = škrťací ventily

škrťací ventil

škrťací jednosměrný ventil

Škrčení = ztráty tlaku proto se snažíme škrťat na odpadních větvích pneumatického obvodu